

پروفیسور عبدالحکیم شرعی جوزجانی

گزارش مختصر از همایش بین المللی سمرقند

«در موضوع «امام ابومنصور ماتریدی و تعلیمات ماتریدیه: گذشته و امروز

شهر زیبای تاریخی سمرقند در روزهای 3 - 4 مارچ 2020 شاهد گردهمایی بیش از 150 تن از دانشمندان و دانش پژوهان بود که نزدیک به 50 تن آنان از کشورهای مختلف جهان به مقصد سهمگیری در همایش بین المللی ماتریدی تشریف آورده بودند.

هوتل زیبا و باشکوه «ریگستان پلازا» که با تمام وسایل و لوازم استراحت مجهز است، مهمانان داخلی و خارجی را در آغوش خود پذیرفته بود.

کنفرانس بین المللی به ساعت 9 روز- 3 مارچ در یکی از کاخهای بزرگ فارومهای بین المللی سمرقند بعد از آن که آیاتی چند از قرآن کریم تلاوت شد، از طرف رستم صابروویچ قاسموف مشاور- رئیس جمهور و رئیس اکادمی بین المللی اسلامی اوزبیکستان پس از خیرمقدم به اشتراک کنندگان کنفرانس و گرامیداشت قدوم جناب شیخ احمد طیب محمود رئیس انیورستی الازهر و امام بزرگ مصر افتتاح گردید.

بعدا عزیز عبدالحکیموف عزیز معاون نخست وزیر- اوزبیکستان و حاکم ولایت سمرقند ضمن تبریک این مراسم فرخنده، صحبت کردند و ممنونیت خود را از اشتراک جناب احمد طیب درین مراسم باشکوه ابراز داشتند.

سپس پروفیسور رستم قاسموف طی بیانه پرمحتوای خود پیرامون دست آوردهای دولت اوزبیکستان طی 3- 4 سال اخیر به رهبری پرزیدنت شوکت میرضیایف در تمام عرصه های حیات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مملکت روشنی انداخته گفت که احیای ارزشهای علمی - معنوی این سرزمین به مثابه یک بخش جدایی ناپذیر- تمدن بشری، در ردیف اهداف اولیة دولت قرار دارد.

او ضمن صحبت خود متذکر شد که ما بر ضد عناصر رادیکال و تروریست که زیر نقاب اسلام در منطقه ما و نقاط مختلف جهان با اعمال خشونت و وحشت و دهشت خلق میکنند، از طریق مسالمت آمیز و تحت شعار رهبر دولت ما «با معرفت بر ضد جهالت» مبارزه میکنیم. تعلیمات امام ماتریدی بر ضد اهل بدعت درین پیکار حق بر ضد باطل چراغ راه ما خواهد بود.

او روی سیاست بشردوستانه رهبر دولت اوزبیکستان مکث نموده گفت که طی سه سال اخیر بر اساس فرامین رهبر دولت اوزبیکستان 20 هزار تن محبوس از زندان رها شده اند. بر اساس 9 فرمان، تطبیق جزای بیش از 4000 زن مورد عفو قرار گرفته و زیادتیر- از 261 نفر اعم از اطفال و زنان که در اثر اغوای عقیده پرستان به خارج از کشور رفته و در لگیرها به اسارت مانده بودند، به وطن برگردانده شدند.

او در زمینه احیای ارزشهای فرهنگی و معنوی اوزبیکستان گفت که تا کنون مرکز تحقیقات علمی امام بخاری و مدرسه عصری حدیث شناسی بخاری در سمرقند، مرکز بزرگ تمدن اسلامی و اکادمی بین المللی اسلامی در تاشکینت، مرکز تحقیقات علمی امام ترمذی در شهر ترمذ تاسیس گردیده که در جهت احیای ارزشهای بشر دوستانه و صلحدوستانه اسلام و معرفی جوانب گرامیداشت دانش و معرفت در تعلیمات آن و زمینه سازی برای ملاقات فرهنگها در عرصه جهانی و تربیه کدرهای جدید اسلام شناس کار و فعالیت میکنند. **ماتریدی**

رستم صابروویچ یادآور- شد که در سال 2020 از طرف آیسیسکو به شهر تاریخی بخارا لقب «پایتخت فرهنگ اسلامی» داده شده که عنقریب طی مراسم خاصی معرفی خواهد شد.

او اعلان کرد که با اعطای عنوان افتخاری شهروندی سمرقند به جناب شیخ احمد طیب رئیس جامعه‌الآزهر از خدمات شان در راه تعمیم دانش و مبارزه بر ضد بنیادگرایی دینی که در جهت مسخ چهره اسلام میکوشند و تحکیم دوستی میان اوزبیکستان و مصر تقدیر به عمل آمده است.

سپس بابر الله قلوب حاکم شهر سمرقند با قرائت متن قرار مبنی بر اعطای عنوان «شهروند افتخاری شهر سمرقند» به شیخ احمد طیب و عرض تبریک به وی گفت که این عنوان افتخاری شهر سمرقند که 2750 سال سابقه تاریخی دارد، تا امروز به چهار تن از شخصیت‌های شناخته شده خارجی مهمان داده شده است.

بعدا رئیس جامعه‌الآزهر، دوکتور افتخاری اکادمی اسلامی اوزبیکستان شیخ احمد طیب محمود ضمن ابراز سپاس از قدردانی دولت اوزبیکستان در یک صحبت عالمانه دسایسی را که از جانب حلقات استعماری در جهت تحریف حقایق روشن اسلام بر اه انداخته میشود به بررسی گرفته گفت:

- آنها تصادم فرهنگها را پیشگویی میکنند؛
 - تبعیض نژادی را دامن میزنند و نظریه موهوم و غیر علمی آریا پرستی را که وسیله نفاق و خصومت در میان ملل میگردد، به شدت تبلیغ میکنند و تمام وسایل تبلیغاتی خود را درین زمینه به کار می اندازند؛
 - آنها با حمایت از گروههای تکفیری که تکفیر شدگان را مباح الدم میدانند و در عمل و نظر قوانین اسلام را تحریف میکنند، اختلاف در میان مذاهب را دامن میزنند و در جهت تضعیف همبستگی عالم اسلام میکوشند.
- احمد طیب ضمن مکث بر مذهب کلامی امام ابو منصور- ماتریدی در اطراف اهمیت تعلیمات او در عرصه مبارزه بر ضد بنیادگرایی در اسلام روشنی انداخته، بر احیای میراث علمی او به خاطر تأمین وحدت عقیدوی میان مسلمانان تاکید نمود.
- او گفت که ماتریدی هیچگاه اهل قبله را تکفیر نمیکند و با سعه صدر خود بر ضد انواع انحرافات در اسلام مبارزه میکند. بنابر آن نشر آثار و کشف جوانب مختلف او یک ضرورت است.
- او گفت که تاکنون جامعه‌الآزهر 50 رساله در زمینه نشر کرده است.
- سپس مفتی عثمان خان علیموف رهبر اداره مسلمانان اوزبیکستان ضمن صحبت بر اهمیت آموزه های امام ماتریدی مساعی اداره را در جهت نشر آثار او یادآور شد.
- در پایان جلسه عمومی عبد غفور احمدیف رئیس کمیته امور دینی در جنب شورای وزیران اوزبیکستان و چند تن از علمای ماتریدی شناس الازهر مصر سخنرانی کردند.
- بعد از صرف غذا جلسه در دوبرخس کار خود را در تالارهای کاخ فارومها ادامه داد.
- بخش اول - تحت عنوان «امام ابو منصور- ماتریدی و تعلیمات ماتریدیه: گذشته و امروز» بریاست پروفیسور- بهرام عبد حلیموف معاون اکادمی علوم اوزبیکستان و دوکتور نظیر- محمد عیاض، سرمنشی مرکز- تحقیقات اسلامی الازهر؛

بخش دوم - تحت عنوان «حفظ و ترویج ارزشهای دینی در شرایط دولتهای معاصر» بریاست زاهدالله منوروف پروفیسور- اکادمی بین المللی اسلامی اوزبیکستان و دوکتور عواد محمد عواد رهبر رصدخانه الازهر.

در جلسه عمومی 12 نفر، در بخش اول 16 نفر و در بخش دوم 19 نفر مجموعاً 47 نفر از دانشمندان ماتریدی شناس و متخصصان علم کلام و سایر علمای سرشناس که از کشورهای مختلف دعوت شده بودند در اطراف موضوع کنفرانس علمی یعنی (ابو منصور ماتریدی و تعلیمات او - گذشته و زمان حاضر) سخنرانی کرده بر اهمیت احیای اندیشه های خردمندان او در جهت مبارزه بر ضد بنیادگرایی در اسلام و تشدید تروریزم زیر نام دفاع از اسلام

تاکید به عمل آوردند.

سخنرانی من زیر عنوان «تعلیمات ابومنصور ماتریدیء سلاح عقل و معرفت در مبارزه بر ضد جهالت» بود که متن آن به تاریخ 26 فیروزی در هفته نامه «معرفت» نشر شده و مطالب اساسی آن عبارت بود از:

- زادگاه، محیط اجتماعی و اقتصادی ماتریدی؛
- نفوذ و انتشار اندیشه های انحرافی زیر نام اسلام که موجب پراگندگی جامعه میگردد؛
- استفاده قرمطیها و باطنیها از قتل و ترور که موجب قتل 48 تن از رجال برجسته دین و دولت گردید؛
- تأویل آیات قرآن به مقصد استفاده برای پیکار در جهت تضعیف و برانداختن دولتهای قراخانیان، سامانیان، سلجوقیان و عباسیان؛
- نفوذ آنان در دستگاه دولت سامانی و ترغیب ایده های شان توسط نصر سامانی پدر نوح بن نصر؛
- قیام دلیرانه ابومنصور ماتریدی با نخستین استاد او فقیه بزرگ و شاگرد ابوسلیمان جوزجانی، ابوبکر الجوزجانی برضد این انحرافات و مبارزه پیگیر ایدئولوژیک در جهت ابطال اندیشه های غیر علمی سردمداران گروههای مذکور و تألیف در حدود 15 کتاب درین زمینه؛
- استقبال اهالی سمرقند از تلاشهای پیروزمندانه این هموطن دانشمند شان و حمایت دولت قراخانیان از مذهب کلامی ماتریدی به مثابه مذهب واقعی اهل سنت و جماعت؛
- علاوه بر اینها توضیح داده شد که اسلوب علمی ماتریدی بر منابع سه گانه احساس، عقل و منطق، روایت استوار است و غالباً مسایل را با اتکا بر عقل و استدلال حل میکند و تأکید مینماید کسانی که از عقل انصراف میکنند، راهی بجز رجوع به عقل ندارند؛
- بنابراین تعلیمات امام ابومنصور ماتریدی که در شرایط عصر خود ناشران این اندیشه های انحرافی را مجاب ساخت و مانع گسترش آن در جامعه گردید، میتواند در جهت تطبیق این شعار ارزشمند شوکت میر ضیایف رئیس جمهور- اوزبیکستان «مبارزه برضد جهالت با دانش و معرفت» به صفت یک سلاح مؤثر ایدئولوژیک مورد استفاده وسیع قرار بگیرد. آموزه های او میتواند
- در عرصه مبارزه برضد رادیکالیسم مذهبی و تروریسم چراغ راه باشد.
- در ختم کار، متن بیانیه کنفرانس بین المللی که توسط کمیته موظف تهیه گردیده بود مورد ارزیابی اشتراکنندگان همایش قرار گرفت. این جانب به نوبه خود پیشنهاد کردم که نقش نخستین استاد او ابوبکر- جوزجانی که از بغداد به سمرقند آمد و «الزاویه الجوزجانیه» یا «مدرسه جوزجانیه» را در سمرقند احداث و آنرا بعد از بخارا به مرکز پخش مذهب حنفی مبدل کرد، در تحقیقات پیرامون حیات و آثار ماتریدی در نظر گرفته شود.

سخنرانان در جریان صحبت موفقیت های بزرگی را که به رهبری پرزیدنت شوکت میر ضیایف در عرصه های مختلف حیات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی نصیب این کشور گردیده به سوپه عالی ارزیابی کردند.

همایش بین المللی با تصویب بیان نامه در کمال موفقیت پایان یافت و مهمانان بعد بازدید از آرامگاه امیر تیمور، مجموعه امام بخاری و رصدخانه میرزا اولوغ بیک، توسط قطار سریع السیر «افراسیاب» عازم تاشکینت گردیدند.

تصاویری از جریان همایش بین المللی سمرقند:

**IMOM ABU MANSUR MOTURIDIY VA MOTURIDIYYA TA'LIMOTI:
O'TMISH VA BUGUN**

الإمام أبو منصور الماتريدي والتعاليم الماتريديّة
الماضي والحاضر

**IMAM ABU MANSUR MATURIDI AND THE TEACHINGS OF MATURIDIYYA:
THE PAST AND THE PRESENT**

March 3-5, 2020 Samarkand, Uzbekistan

**JOZJANI SHARAI
SAID ABDUL HAKIM**

